

Motion till riksdagen
2011/12:So667

av Maria Abrahamsson och Olof Lavesson (M)

Underlättande för barnlösa att bilda familj

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en reglering av värdmoderskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ensamståendes rätt att insemineras inom svensk sjukvård.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om villkoren för könskorrigering.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av adoptionsreglerna.¹

Fel! Okänt namn på

¹ Yrkande 4 hänvisat till CU.

Motivering

Surrogatmoderskap, eller värdmoderskap som allt oftare är det begrepp som används, är inte reglerat i svensk lag trots att den medicinska möjligheten att bli förälder med hjälp av en värdmoder har funnits i åtskilliga år. Det förekommer och är fullt lagligt att kvinnor bär och föder fram barn åt någon annan. Däremot är det olagligt (7 kap. 5 § lagen om genetisk integritet m.m.) att ”vanemässigt eller med vinstsyfte” assistera vid denna form av arrangemang inom den offentligt finansierade vården eller på privat klinik. Inte ens när det barnlösa paret står för både spermier och ägg är det tillåtet.

Förbudet innebär att en kvinna som av medicinska skäl inte själv kan bära fram eller föda barn, begår en olaglig handling om hon som sista möjlighet ändå bli mor, tackar ja till att låta sin syster eller bästa väninna hjälpa henne att föda barnet. Det spelar ingen roll om hjälpen sker frivilligt och utan krav på ekonomisk ersättning. Detsamma gäller omständigheten att svenska par – hetero- som homosexuella – redan i dag kringgår förbudet genom att anlita – och betala – värdmödrar utomlands.

Det säger sig självt att arrangemang med värdmödrar innebär flera komplicerade gränsdragningar av medicinsk, juridisk och psykologisk natur. Men lika fullt är det ett faktum att det i Sverige finns barn som har fötts av värdmödrar trots att svensk lag i princip inte tillåter det.

Inte minst av hänsyn till barnen behövs lagstiftning som säkrar barnens legala status och skapar juridiskt trygga uppväxtförhållanden. Det borde vara skäl nog för regeringen att tillsätta en utredning med uppgift att rätta ut juridiska knutar och frågetecken som är förenat med värdmoderskap.

I Sverige har hetero- och homosexuella kvinnor som ingått äktenskap, eller är samboende, rätt att bli inseminerade inom hälso- och sjukvården. Samma rätt har däremot inte ensamstående ofrivilligt barnlösa kvinnor. När deras barnlängtan blir för stark återstår att låta inseminera sig på klinik utomlands. Det orättvisa i denna diskriminering av barnlösa kvinnor är ännu mer uppenbar efter 2005, då inseminering av lesbiska par blev möjligt i Sverige på samma villkor som för heterosexuella par. Denna orättvisa bör snarast undanröjas, därmed inte sagt att verksamheten ska finansieras via skattsedeln.

Transpersoners rättigheter i dagens Sverige är klart eftersatta. Det är inte väl ställt i en demokrati och rättsstat när tvångssterilisering är ett absolut villkor för att transsexuellt diagnostiserade personer ska få genomgå en så kallad könskorrigering.

Absurt är också att en transperson som redan har ingått äktenskap med sin partner måste skilja sig innan han eller hon får könskorrigera sig för att sedan gifta sig med samma partner igen.

Det har gått drygt fyra år sedan Könstillhörighetsutredningen (SOU 2007:16) presenterade sitt förslag till en ny lag i syfte att ersätta den snart 40 år gamla lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall. Därefter har ingenting hänt. Det är hög tid att utredningens förslag blir verklighet.

Ett sätt att öka barnlösas lycka – såväl homo- som heterosexuellas – vore att mjuka upp reglerna för adoption av barn i Sverige. Riksdagen kan inte bestämma vilka adoptionsregler som ska gälla i andra länder, men i vårt eget

Fel! Okänt namn på

land borde det inte vara så svårt och byråkratiskt krångligt att få adoptera ett barn som det är i dag.

Stockholm den 28 september 2011

Maria Abrahamsson (M)

Olof Lavesson (M)